

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Troms og Finnmark fylkeskommune
Postboks 701
9815 VADSØ

Deres ref

Vår ref

Dato

22/50-16

21. desember 2022

Oppdragsbrev for statsbudsjettet 2023 - tilskot til Troms og Finnmark fylkeskommune

Tilsegningsnr. 510 018

Innleiing

Vi syner til Stortinget si handsaming av Prop. 1 S (2022–2023) for Kommunal- og distriktsdepartementet, jf. Innst. 16 S (2022–2023) og Innst. 13 S (2022–2023). Kommunal- og distriktsdepartementet, heretter departementet, følgjer opp budsjettvedtaka frå Stortinget for 2023, datert 15. desember og 20. desember 2022, gjennom dette oppdragsbrevet.

Brevet omfattar oppdrag og/eller omtale av desse politikkområda:

Programkategori	Løyving
13.50 Distrikts- og regionalpolitikk	205 068 000
13.67 Nasjonale minoritetar	Sjå nærare omtale
08.45 Likestilling og ikkje-diskriminering*	100 000
13.40 Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk	Sjå nærare omtale
Totalt	205 168 000

*For denne programkategorien syner vi til Stortinget si handsaming av Prop. 1 S (2022–2023) for Kultur- og likestillingsdepartementet, jf. Innst. 15 S (2022–2023), vedtatt 19. desember 2022.

Departementet vil utbetale midla for programkategori 13.50 i to omgangar, i januar og august. For programkategori 08.45 vert midla utbetalte fortløpande etter som søknadane blir handsama.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Regionalpolitisk
avdeling

Saksbehandler
Bjørn Kari Paulsen
22 24 70 42

Innhold

Oppdragsbrev for statsbudsjettet 2023 - tilskot til Troms og Finnmark fylkeskommune.....	1
1. Programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk.....	3
1.1. Distrikts- og regionalpolitiske mål	3
1.2. Ramme til distrikts- og regionalpolitiske føremål	4
1.3. Mål for innsatsen til fylkeskommunane	4
Mål 1: Næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarknader i regionar og distrikt	4
Mål 2: Regional utvikling over landegrensene og i nordområda	8
1.4. Anna relevant innsats	9
1.5. Utbetaling, rapportering, evalueringar og kontroll.....	11
2. Programkategori 13.67 Nasjonale minoritetar	13
2.1. Tilskotsordning for kvensk språk og kultur – endring i forvaltningsansvar	13
2.5. Rapportering for 2022	13
3. Programkategori 08.45 Likestilling og ikkje-diskriminering	14
3.1 Universell utforming i regional og kommunal planlegging	14
4. Programkategori 13.40: Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk.....	16
4.1 Breibandutbygging.....	16
5. Fristar i 2023 og 2024	17
6. Avslutning	18
7. Vedlegg.....	18

1. Programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk

1.1. Distrikts- og regionalpolitiske mål

Distrikts- og regionalpolitikken skal skape grunnlag for gode liv i heile landet.

Programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk er ein målretta innsats mot særleg strategisk viktige område, der utfordringane ikkje kan bli løyst av sektorpolitisk innsats aleine. Midla over programkategorien er øyremerkte økonomiske verkemiddel for å medverke til å realisere dei nasjonale distrikts- og regionalpolitiske måla.

Tabell 1 Mål for programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk

1. Næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarknader i regionar og distrikt
2. Regional utvikling over landegrensene og i nordområda
3. Styrkt utviklingskapasitet og velfungerande tenestetilbod i distrikta

Fylkeskommunane som regionale samfunnsutviklarar

Fylkeskommunane har det leiande ansvaret for å utforme regionale strategiar for utvikling, og å utvikle, samordne og følgje opp regionale mål for utviklinga i sitt fylke. Dette inneber òg at fylkeskommunane skal mobilisere og samordne ulike aktørar lokalt og regionalt som er viktige for regional utvikling i fylket, slik at den samla innsatsen medverkar til at utviklinga i fylket går i den retninga ein ønskjer. Fylkeskommunane bør og kan bidra til innovasjon og digitalisering, i dialog med Innovasjon Noreg, Siva, KS, Doga, Distriktssenteret, andre verkemiddelaktørar, Statsforvaltaren og distriktskommunane. Fylkeskommunane, saman med andre aktørar, kan og bør utgjere eit lag rundt distriktskommunane i fylket, for å styrkje og rettleie dei i planlegging, oppgaveløysing og utviklingsarbeid.

Regjeringa har bestemt at dei 17 berekraftmåla til FN, som Noreg har slutta seg til, skal vere det politiske hovudsporet for å ta tak i dei største utfordringane i vår tid, også i Noreg. Det er derfor viktig at berekraftmåla blir ein del av grunnlaget for å fyller denne rolla med innhald. Dei nasjonale forventningane til kommunal og regional planlegging skal liggje til grunn for arbeidet.

Samarbeid med dei næringsretta verkemiddelaktørane

Departementet forventar at fylkeskommunane har eit godt samarbeid med Siva, Innovasjon Noreg og Forskningsrådet om mål og strategiar for næringsutvikling i sitt fylke, og nyttar det regionale partnerskapet aktivt. Samarbeidet skal gje ei klar arbeidsdeling mellom aktørane, og skape ein god regional infrastruktur for innovasjon. Departementet støttar opp om avtalane som er inngåtte mellom fylkeskommunar og verkemiddelaktørane på fylkesnivå. Fylkeskommunanen bør sjå det strategiske samarbeidet med verkemiddelaktørane i samanheng med det styrkte oppdragsgjevaransvaret overfor Innovasjon Noreg og Siva.

Samarbeid med Kompetansesenter for distriktsutvikling (Distriktssenteret)

Departementet oppmodar fylkeskommunane om å ha ein dialog med Distriktssenteret om utfordringar og moglege løysingar for å fremje lokal samfunnsutvikling i distriktskommunar.

Distriktssenteret skal mellom anna vidareutvikle rettleiingsmateriell som fylkeskommunane kan bruke for å støtte opp om samfunnsutviklingsarbeidet i distriktskommunar.

1.2. Ramme til distrikts- og regionalpolitiske føremål

Samla løyving til fylkeskommunane over programkategori 13.50 er på om lag 960 mill. kroner for 2023. Vedlegg 2 syner fordelinga av løyvinga for kvar ein skilde fylkeskommune. Løyvinga til Troms og Finnmark fylkeskommune ligg i tabell 2 under.

Tabell 2 Mål, kap./post og løyving (i mill. kroner) for 2023 til Troms og Finnmark fylkeskommune

Mål	Kap./post	Nemning	Løyving
1 Næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarknader i regionar og distrikt	553.61	Mobiliserande og kvalifiserande næringsutvikling	116 448
	553.65	Omstilling*	14 000
	553.69	Mobilisering til forskingsbasert innovasjon**	11 290
2 Regional utvikling over landegrensene og i nordområda	553.63	Interreg***	12 491
		Sekretariat for Regionalt nordområdeforum	2 603
		Arktis 2030	48 236
Sum			205 068

* Løyvinga omfattar 3,0 mill. kroner til ein pilot for eit kystutviklingscenter i Kirkenes

**Løyvinga omfattar 6,158 mill. kroner til Mabit

*** Løyvinga omfattar dei programma fylkeskommunen har sekretariatsansvar for (sjå vedlegg 3)

Departementet tildeler midla over programkategori 13.50 til fylkeskommunane som tilskot utan krav om tilbakebetaling, jf. romartalsvedtak X i Innst. 16 S (2022–2023). Det vil seie at fylkeskommunane kan disponere midla uavhengig av kva år løyvinga er gjort. Det er ikkje høve til å overføre middel mellom dei ulike budsjettpostane i oppdraget.

1.3. Mål for innsatsen til fylkeskommunane

Mål 1: Næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarknader i regionar og distrikt

Kap. 553, post 61 Mobiliserande og kvalifiserande næringsutvikling

Vedlegg 1 gir ei oppdatert oversikt over dei aktuelle mobiliserande og kvalifiserande næringspolitiske verkemidla fylkeskommunane kan nytte seg av.

Midla er fordelt til fylkeskommunane etter ein berekningsmodell som inneheld ein distriktsdel og ein regionaldel. Distriktsindeksen vart revidert i 2020, og er i 2022 oppdatert med nytt tallgrunnlag. ESA godkjende i desember 2021 verkeområdet for distriktsretta investeringsstøtte (regionalstøttekartet) for perioden 2022–2027. Fordelinga nyttar distriktsindeksen frå 2022 og regionalstøttekart 2022–2027. Sjå vedlegg 2 for den fylkesvise fordelinga av posten.

Oppdragsgjevaransvaret

Fylkeskommunane har ansvaret for å utforme og finansiere oppdrag til Innovasjon Noreg og Siva i sitt fylke, ut frå regionale behov og prioriteringar. Departementet har laga retningslinjer for posten i samråd med fylkeskommunane, Siva, Innovasjon Noreg og Nærings- og fiskeridepartementet. Aktørane sine oppgåver og ansvarsområde er omtalt i vedlegg 7, som er oppdatert for 2023. Innovasjon Noreg og Siva skal forvalte midla i tråd med gjeldande programplanar. Fylkeskommunane har ansvaret for styringsdialogen med Innovasjon Noreg og Siva for dei fylkeskommunale oppdraga. Dette omfattar dialog om resultat, måloppnåing og effektivitet innan den einskilde ordninga, revisjon av ordningar, utvikling av satsingsforslag og innspel til statsbudsjettet. Fristane for når fylkeskommunane skal ha sendt innspel til budsjett og nye satsingar til departementet, ligg i pkt. 5 Fristar i 2023 og 2024.

Departementet ber fylkeskommunane sjå oppdrag for kap 553.61 i samanheng med bruk av attståande middel på gamle postar. Sjå pkt. 1.5 under om bruk av attståande middel.

Målet

Målet med midla er å mobilisere verksemder til innovasjon og bidra til verdiskaping, sysselsetjing og nyskaping i regionane. Vidare skal dei bidra til å utløyse ny aktivitet i næringslivet i distriktsområda som ikkje vert ivareteke gjennom nasjonale verkemiddel. For 2023 skal ordninga òg bidra til grøn omstilling av næringslivet i distrikta, gjennom å styrke bedriftenes grønne konkurransekraft og støtte prosjekt med positiv miljøeffekt.

Kriteria for måloppnåing er utvikling i verdiskaping, omsetning, sysselsetjing og nyskaping for verksemdene som deltek i programma, andel av midla som når fram til verksemder med kvinneleg leiar eller eigar, samt andel av midla som går til prosjekter med positiv miljøeffekt. Kriteria varierer mellom dei ulike ordningane.

Forvaltninga av midla

Løyvinga inkluderer administrasjons- og gjennomføringskostnader for Innovasjon Noreg si forvaltning av midla. Kvar fylkeskommune har ansvaret for å dekkje alle administrasjons- og gjennomføringskostnader for sitt oppdrag til Innovasjon Noreg, i samsvar med basiskostnadsmodellen. Innovasjon Noreg sentralt reknar ut vederlaget for administrasjons- og gjennomføringskostnader for kvart fylkesoppdrag, basert på erfaringstal. Vederlag for særskilde satsingar utover dei ordinære tenesteleveransane, må den einskilde fylkeskommune avtale med Innovasjon Noreg.

Departementet vil overføre dei samla administrasjons- og gjennomføringskostnadene direkte til Siva på vegne av fylkeskommunane. I 2023 utgjør dette 16,3 mill. kroner. Talet er fastsett i dialog mellom fylkeskommunane og Siva.

Kvar fylkeskommune har høve til å nytte inntil 100 000 kroner over posten for å dekkje kostnadene fylkeskommunen har ved å forme oppdrag og gjennomføre styringsdialog med Innovasjon Noreg og Siva.

Fylkeskommunane skal sørge for at det ligg føre tilfredsstillande rutinar for oppdragsbrev, utbetaling av tilskot, styringsmøte, prosedyrar og krav til rapportering og eventuelle andre forpliktingar overfor Innovasjon Noreg og Siva. Departementet tilrår at fylkeskommunane som eit kollegium følgjer opp samla resultat, måloppnåing og effektivitet i det einskilde verkemiddelet, revisjon av verkemidla, utvikling av satsingsforslag og innspel til budsjett.

Departementet tilrår at fylkeskommunane nyttar malar for oppdragsbrev til Innovasjon Noreg og Siva (sjå vedlegg 5 og 6). Landbruks- og matdepartementet tilrår at fylkeskommunane i sitt oppdragsbrev til Innovasjon Noreg¹, inkluderer Innovasjon Noregs oppdrag på landbruksområdet.

Fylkeskommunane skal betale ut midla i oppdraga til Innovasjon Noreg og Siva i to delar, og der første utbetaling skjer innan 1. februar og den neste i august. Det er sær viktig at fylkeskommunane følgjer fristane for utbetaling (sjå pkt. 1.5 under for nærare informasjon om utbetaling mv.).

Siva har revidert næringshageprogrammet og inkubasjonsprogrammet. Dei nye programma har oppstart 1. januar 2023, og har auka fokus på bærekraft, digitalisering og kompetanseutvikling, samt ei forsterking av samspelet med andre verkemiddel. KDD har godkjent begge programma. Godkjenninga gjeld berre den ordinære programverksemda. Satsingsforslaga på fylkesoverskridande tiltak og skalering er førebels ikkje vurdert for godkjenning, og kan difor ikkje igangsetjast. KDD ber om tilbakemelding frå fylkeskommunane dersom dei meiner det er aktuelt for departementet å vurdere ei slik godkjenning.

Kap. 553, post 65 Omstilling

Løyvinga skal nyttast til å styrkje næringsgrunnlaget og medverke til at det blir etablert nye arbeidsplassar i kommunar eller regionar som opplever at sysselsetjinga vert vesentleg redusert. Midla skal i hovudsak brukast til å styrkje evna til næringsutvikling, det vil seie lokal teneste for næringslivet og å stimulere næringslivet si evne til å tenkje nytt og til å vekse. Dei kan òg brukast på prosessar som gir investeringar og stadsutvikling som generelt gir eit meir attraktivt samfunn for innbyggjarar og verksemdar. Kriteria for måloppnåing er talet på arbeidsplassar som vert etablerte eller sikra, ein meir variert næringsstruktur og styrkja utviklingsevne.

Fylkeskommunen har ansvaret for omstillingsarbeidet i eige fylke. I omstillingsarbeidet er det viktig at fylkeskommunane, Innovasjon Noreg og omstillingskommunane samarbeider aktivt. Av løyvinga går 11,7 mill. kroner til Innovasjon Noreg, som er eit nasjonalt kompetanseorgan for lokalt og regionalt omstillingsarbeid. Innovasjon Noreg kan på oppdrag frå fylkeskommunane hjelpe omstillingsprosjekt i heile landet med råd, verkemiddel, rettleiing og kvalitetssikring.

¹ knytt til kap. 553, post 61, jf. vedlegg 5.

Løyvinga er fordelt på grunnlag av innspel frå fylkeskommunane om kommunar eller regionar med vesentleg reduksjon i talet på sysselsette som følgje av nedskalering, konkurs eller flytting av hjørnesteinsverksemdar (sjå vedlegg 2). Fylkeskommunane fordeler midla til omstillingskommunar.

[Telemarksforskning har evaluert ordninga](#). I lys av funna i rapporten har KDD satt i gang ein gjennomgang, og fylkeskommunane har delteke inn i arbeidet. Målet er å omtale endringar i ordninga i samband med framlegging av ny distriktsmelding 2023. Departementet føreslår at det ikkje vert set i gang nye program i kommunar med langvarig nedgang i sysselsetjing og demografiutfordringar før endringar i ordninga er vurderte.

3 mill. av løyvinga på posten skal nyttast til ein pilot for eit kystutviklingssenter som skal bidra til å styrkje omstillinga og bustadattraktiviteten i Øst-Finnmark. Fylkeskommunen skal knytte innsatsen opp mot anna relevant innsats for omstilling av næringslivet og auke bustadattraktiviteten i området. Fylkeskommunen skal samarbeide med relevante miljø om utvikling av piloten, og skal levere eit omforent mandat og prosjektbeskrivelse i løpet av sommaren 2023.

Forvaltninga av posten er regulert i [Forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler](#), sjå vedlegg 8.

Kap. 553, post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon

Som ein del av regionreforma og for å styrke fylkeskommunane som samfunnsutviklarar fekk fylkeskommunane frå 2022 ansvaret for mobiliseringsdelen av FORREGION, samt FoU-program innan marin bioteknologi i Nord-Norge (Mabit).

FORREGION

FORREGION skal få fleire bedrifter til å bruke forskning i sitt innovasjonsarbeid, og skal mobilisere næringslivet til å nytte andre verkemiddel for forskning, som Regionale forskingsfond, Norges forskningsråds nasjonale program eller internasjonale ordningar. Kriteria for måloppnåing er:

- a. Talet på bedrifter som samarbeider med forskingsmiljø gjennom FORREGION.
- b. Talet på bedrifter som søker middel frå regionale, nasjonale og internasjonale program.
- c. Talet på bedrifter som vert tildelte middel frå regionale, nasjonale og internasjonale program.

Midla er fordelte til fylkeskommunane som forvaltar ordninga. Sjå vedlegg 2 for ei fylkesvis fordeling av midla. Forvaltninga av ordninga er regulert i [Forskrift om Kommunal- og distriktsdepartementets tilskudd til Forskningsbasert innovasjon i regionene FORREGION forvaltet av fylkeskommunene](#), sjå vedlegg 10.

Sjå pkt. 1.5 om rapportering på ordninga.

Mabit

Mabit-programmet skal bidra til auka verdiskaping i fiskeri- og havbruksnæringa og i bioteknologisk industri, og bidra til å styrkje forskningsdrevet utvikling og industrielle aktivitetar i desse næringane i Nord-Noreg. Departementet lagar i samarbeid med Nordland og Troms og Finnmark fylkeskommunar forskrift for forvaltning av programmet. So snart forskrifta er fastsett, vil departementet sende forskrifta til fylkeskommunane.

Mål 2: Regional utvikling over landegrensene og i nordområda

Kap. 553, post 63 Interreg og Arktis 2030

Interreg

2021 var det første året i ein ny Interreg-programperiode, som varer ut 2027. Løyvinga skal dekkje fylkeskommunane si deltaking i Interreg-programma Øresund–Kattegat–Skagerrak (ØKS), Sverige–Noreg, Aurora og Kolarctic. Midla vert overførte til den fylkeskommunen som er sekretariat for det einskilde programmet. Ei oversikt over fordeling mellom programma og sekretariatsfylke kan de finne i vedlegg 3.

Det overordna målet med Interreg er ei balansert utvikling i EU sitt territorium gjennom samarbeid mellom land i Europa. Programma skal konsentrere seg om eit utval av desse måla: eit smartare Europa, eit grønarare Europa, eit meir samanknytt Europa, eit meir sosialt Europa og eit Europa nærare borgarane. Programdokument for kvart einskild program regulerer satsingsområde, tildelingskriterium, kriterium for måloppnåing, aktivitetar og resultatoppnåing, evaluering og krav til innhald i årsrapporten. Programdokumenta for perioden 2021–2027 er godkjende av norske styresmakter, samarbeidslanda og Europakommisjonen.

Arktis 2030

Som ein del av regionreforma fekk dei nordlegaste fylkeskommunane styrka ansvar for å gje strategisk retning, mobilisere og koordinere innsats og verkemiddelbruk i Nord-Noreg. Det er i 2023 løyvd 48,2 mill. kroner til den regionale delen av Arktis 2030. Inntil 5 prosent av løyvinga kan nyttast til å forvalte ordninga.

Målet med Arktis 2030 er å ta hand om norske interesser i nord og Noregs rolle som ein ansvarleg og sentral polarnasjon. Tilskotsmidla skal medverke til ein heilskapleg nordområdepolitikk i tråd med nordområdesatsinga til regjeringa. Den regionale innsatsen skal omfatte Nordland og Troms og Finnmark fylke, og medverke til ei berekraftig samfunnsutvikling i nordområda.

Midla skal gå til fire innsatsområde: 1) kunnskap, 2) infrastruktur, 3) miljøvern, tryggleik, beredskap og klimaendringar og 4) næringsliv.

Troms og Finnmark fylkeskommune forvaltar tilskotsmidla i nært samarbeid med Nordland fylkeskommune. Fylkeskommunen kan finansiere tiltak og program i eigen regi, og kan delegere forvaltinga av ein del av midla under kap. 553, post 63, til Nordland fylkeskommune. Direkte tilskot til verksemdene skal forvaltast av Innovasjon Noreg gjennom oppdragsbrev frå fylkeskommunane. For Innovasjon Noreg må oppdraget inkludere administrasjons- og gjennomføringskostnader, jf. basiskostnadsmodellen for Innovasjon Noreg.

Forvaltinga av posten er regulert i [Forskrift om Kommunal- og moderniseringsdepartementets tilskuddsmidler til Arktis 2030](#), sjå vedlegg 9.

Sekretariatet for Regionalt nordområdeforum

Det er sett av 2,6 mill. kroner til sekretariatet for Regionalt nordområdeforum. Dette inkluderer middel til ein ungdomskoordinator. Sekretariatet er lagt til Troms og Finnmark fylkeskommune i Vadsø. Sekretariatet skal mellom anna førebu og følgje opp møta i Regionalt nordområdeforum, lage fagnotat på oppdrag frå Regionalt nordområdeforum, og utarbeide forslag til strategiar for arbeidet. Departementet viser til pågåande strategiprosess, som nærmare vil leggje føringar for aktivitetane til sekretariatet framover.

1.4. Anna relevant innsats

Under dette punktet har departementet lista opp relevant informasjon til fylkeskommunane om program, strategiar og arbeid som er viktige for måloppnåinga i programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk.

Kompetansepilotar (kap. 553, post 62)

Kompetansepilotar skal medverke til å identifisere og mobilisere behovet til verksemder for kompetanseutviklande tiltak, og kople og leggje til rette for eit tilpassa etter- og vidareutdanningstilbod i Distrikts-Noreg. Midla blei lyste ut ein gong for heile pilotperioden 2020–2022 med moglegheit for aktivitet også i 2023. Det er sett i gong 20 kompetansepilotprosjekt i 10 fylke. Ordninga blir følgjeevaluert og sluttrapport frå evalueringa skal leverast ved årskiftet 2023/24. Erfaringane frå piloten vil bli omtala i kommande distriktsmelding.

Bygdevekstvtalar (kap. 553, post 66)

I 2022 vart det sett av 10 mill. kroner til kommunar som ynskjer å testa ut bygdevekstvtalar som eit nytt distriktpolitisk verkemiddel. Det overordna målet med bygdevekstvtalar er å medverke til bosettjing, tilgang på kompetent arbeidskraft og framtidretta næringsutvikling i dei minst sentrale delane av Distrikts-Noreg.

Bygdevekstvtalar skal mellom anna medverke til samordning av verkemiddel og aktørar innanfor eksisterande økonomiske rammes, jf. Prop. 115 S (2021–2022). Det er lagt opp til at staten og kommunane i samarbeid er hovedpart i bygdevekstvtalane. Det vil også vere aktuelt å invitere andre partar inn i avtalane.

Midla skal nyttast til at kommunane kan førebu forslag til eventuell avtale med staten (fase 1). Dersom kommunane inngår ein avtale med staten, vil deltakande kommunar kunne søkje om middel til gjennomføring av bygdevekstavgiftane (fase 2 av prøveordninga). Tilskotsordninga er ei prøveordning som vil gå over tre år, med atterhald om Stortinget sitt årlege budsjettvedtak.

Tilskotsordninga, som hadde søknadsfrist 30. september 2022, skal understøtte utviklinga og gjennomføring av avgiftane. Det er valt ut fem pilotar i denne runden, to i Trøndelag og tre i Finnmark. Departementet vil invitere Troms og Finnmark og Trøndelag fylkeskommune, samt statsforvaltarane i dei to fylka, til eit samarbeid om korleis ein saman kan hjelpe kommunane i det vidare arbeidet med bygdevekstavgiftar, og sikre synergjar med regionale prioriteringar..

I statsbudsjettet for 2023 har regjeringa foreslått å utvide ordninga med 15 mill. kroner som vil bli lyste ut første halvår 2023. Målgruppa for ordninga er dei minst sentrale distriktskommunane. Departementet oppfordrar til samarbeid mellom kommunar.

Både fylkeskommunane og statsforvaltere er viktige samarbeidspartnarar for målgruppa. Departementet oppfordrer fylkeskommunane og statsforvaltarane, gjerne i samarbeid, om å hjelpe kommunane i arbeidet med søknadene etter dialog med kommunane.

Investeringsstilskot for stor grønne investeringar (kap. 553, post 71)

I 2023 er det sett av 100,0 mill kroner til investeringsstilskot for stor grønne investeringar. Ordninga er flytta frå post 61 til ny post 71. Dette skuldast at ordninga er ei nasjonal ordning som bevilges direkte til Innovasjon Noreg. Flyttinga påverkar ikkje bevilgninga til fylkeskommunane over post 61. Utforming og regelverk for ordninga er uendra. Den skal finansiere større berekraftige investeringsprosjekt i distrikta gjennom investeringsstilskot. Ordninga skal utfylja tilbodet frå dei regionale midla, og bidra til at man får gjennomført større omstillingsprosjekt og etableringar.

Klyngjer og innovasjon (kap. 553, post 74)

Departementet finansierer òg det nasjonale klyngjeprogrammet Norwegian Innovation Clusters og Innovasjonspartnerskap i Innovasjon Noreg, og Kapasitetsløft i Forskningsrådet. I 2023 er det sett av 54,2 mill. kroner til. 553, post 74. Bioøkonomiordninga er frå og med 2023 flytta til Landbruks- og matdepartementet i samband med etableringa av Bionova.

Transnasjonale og interregionale Interreg-program (kap. 553, post 76)

Departementet finansierer norsk deltaking i dei transnasjonale Interreg-programma Østersjøen, Nordsjøen og Nordleg Periferi og Arktis og dei alleuropeiske programma Interreg Europe, ESPON, URBACT og Interact. Desse programma har det same overordna målet som dei grenseregionale programma. Programgeografi og prioriteringar varierer mellom programma. I 2023 er det sett av om lag 17,2 mill. kroner til desse programma under kap. 553, post 76.

1.5. Utbetaling, rapportering, evalueringar og kontroll

Utbetaling

Departementet vil utbetale midla for programkategori 13.50 i to omgangar, i januar og august. Midla skal setjast på ei renteberande konto, og eventuelle opparbeida renteinntekter skal gå til dei same føremåla som for dei opprinnelege midla.

Fylkeskommunane må melde frå til departementet dersom det skjer byte av kontonummer løyvinga skal overførast til. Gje snarast beskjed om det nye kontonummeret per brev til postmottak@kdd.dep.no.

Kunngjering, rapportering og registrering av rammer og tilsegner

Alle tilskotsordningar blir kunngjort på regionalforvaltning.no, med unntak for ordningar som Innovasjon Noreg og Siva forvaltar og ordningane på kap. 553 post 69. Alle søkjarar må nytte fagsystemet for å sende inn søknader.

Fylkeskommunane skal rettleie andre forvaltarar i bruken av regionalforvaltning.no, og sørkje for at all informasjon om tilsegner er lagd inn på rett måte. Registreringane er naudsynte for at departementet skal rapportere inn rett bruk av midla til Stortinget. Sjå vedlegg 4 for krav til kven som skal rapportere og til innhaldet i aktivitetsrapporteringa.

Særskild om rapportering på Interreg

For Interreg er det sekretariatsfylka som har ansvaret for å registrere den statlege norske finansieringsdelen i regionalforvaltning.no.

Særskild om rapportering på post 61

For 2023 ber vi fylkeskommunane om å registrere inn fordelinga mellom Innovasjon Noreg og Siva og mellom verkemidla i regionalforvaltning.no på kap. 553, post 61. Som grunnlag for rapportering til Stortinget i budsjettet for 2024 ber departementet fylkeskommunen sende kopi av alle regionale oppdragsbrev til Siva og Innovasjon Noreg, og kopi av den fylkesvise rapporteringa frå verkemiddelaktørane.

I tillegg ønskjer departementet ei avgrensa rapportering på bruken av middel frå kap 553, post 61 frå fylkeskommunen innan 20.4.2023 (maks. 2 sider):

- Kva for vurdering ligg til grunn for dei regionale prioriteringane i fylkeskommunen sitt oppdrag til Siva og Innovasjon Noreg knytt til post 61 i 2022? (Dersom dette er utførleg gjort greie for i oppdragsbrev, kan fylkeskommunen vise til dette.)
- Korleis vurderer fylkeskommunen resultata i verkemiddelbruken i fylket i 2022, med omsyn til vekst i verdiskaping, omsetnad, sysselsetjing og nyskaping?
- Kor stor del av post 61 har i 2022 vorte nytta innan det distriktpolitiske verkeområdet i fylket? (Dersom dette kjem fram i årsrapporteringa frå Innovasjon Noreg og Siva, eller i den fylkesvise rapporteringa frå verkemiddelapparatet, kan fylkeskommunen vise til dette.)

Særskild om rapportering på post 69

Fylkeskommunane skal rapportere på tilskotet til FORREGION gjennom departementet sin elektroniske forvaltingsportal regionalforvaltning.no, jf. forskrift. Fylkeskommunane rapporterer årleg på gjennomførte aktivitetar, økonomi, og kriterium for måloppnåing bokstav a og b, jf. pkt. 1.3. Rapportering på bokstav c dokumenterast gjennom fylkeskommunane sine evalueringar og meir langsiktig arbeid, og sendast til postmottak i KDD.

Departementet legg òg opp til at fylkeskommunane skal rapportere på tilskotet Mabit på gjennom regionalforvaltning.no, jf. forskriftsprosessen omtalt under pkt. 1.3.

Transportstøtte

Den nasjonale gruppemeldinga for regional transportstøtte gjekk ut 31.12.2020. Dersom fylkeskommunane skal gje regional transportstøtte i 2023, må dei sjølve gruppemelde og rapportere dette til ESA.

Evaluering

Langsiktige effektar av tiltaka vert målte gjennom evalueringar. Departementet vil drøfte aktuelle problemstillingar og tema for evalueringane med fylkeskommunane.

Departementet ber om at fylkeskommunane løpande melder inn evalueringar som er planlagde, sette i gang eller avslutta i 2023.

Kontroll

Departementet ber om å få melding straks om fylkesrevisjonane har hatt vesentlege merknader/funn som gjeld forvaltninga av midla.

Bruk av attståande middel frå gamle postar

Middel som etter 2022 står att under kap. 550, post 62 og 64, kap. 551, post 60 og 61 og kap. 553, post 60, skal nyttast i høve til dei mål og vilkår som vart stilte då midla vart løyvde. Bruk av middel som står att, skal rapporterast i regionalforvaltning.no på same måten som tidlegare, og skal forvaltast i tråd med [forskrift for distrikts- og regionalpolitiske verkemiddel](#) (sjå vedlegg 8).

Fylkeskommunane må vurdere om gamle postar kan nyttast til oppdrag for føremål tilsvarande mobiliserande og kvalifiserande næringsutvikling. Fylkeskommunane må sjølve ha oversikt over attståande middel, postar, konto og kva formål dei kan nyttast til.

2. Programkategori 13.67 Nasjonale minoriteter

2.1. Tilskotsordning for kvensk språk og kultur – endring i forvaltningsansvar

Kommunal- og distriktsdepartementet har bestemt at forvaltninga for tilskotsordninga for kvensk språk og kultur skal overførast til Kulturrådet frå og med 2023. Det vert derfor ikkje gitt noko løyving til Troms og Finnmark fylkeskommune til å følgje opp denne oppgåva i 2023.

Kulturrådet vil sørgje for å lyse ut, handsame søknader og betale ut drifts- og prosjektilskot for 2023, og vil òg ha ansvaret for vidare oppfølging og kontroll. Departementet føreset at fylkeskommunen har tett dialog med Kulturrådet i samband med overføringa.

2.5. Rapportering for 2022

Fylkeskommunen følgjer opp rapporteringa om bruken av tilskotsmidla for 2022, etter krav og vilkår som var sette i forskrift og tilskotsbrev for 2022. Rapporteringa følgast opp i samarbeid med Kulturrådet.

Fylkeskommunen rapporterer om bruken av løyvinga i årsrapporteringa. Rapporteringa skal innehalde ei oversikt over tilskotsmottakarar, kva beløp dei har motteke, og ei fagleg vurdering av måloppnåing for ordninga.

3. Programkategori 08.45 Likestilling og ikkje-diskriminering

3.1 Universell utforming i regional og kommunal planlegging

Målet med løyvinga på programkategori 08.45 Likestilling og ikkje-diskriminering, kap. 352 Nedsett funksjonsevne, post 71 Universell utforming og auka tilgjenge er mellom anna å fremje universell utforming på dei områda der utfordringane er størst.

Universell utforming – verdigrunnlaget

Verdigrunnlaget for universell utforming er at alle skal ha like høve for personleg utvikling, deltaking i samfunnet og livsutfalding. Eit samfunn der alle kan delta er óg eit grunnleggjande prinsipp i berekraftmåla. Samfunns- og arealplanlegging er eit viktig verkemiddel for å oppnå dette.

Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) koordinerer arbeidet med universell utforming. Sektordepartementa har ansvaret for politikk og tiltak for universell utforming på eigne sektorområde. Handlingsplan for universell utforming for perioden 2021-2025 følgjer opp arbeidet med universell utforming på viktige samfunnsområde. Tiltaka i sektorane som er samla i denne handlingsplanen skal svare på utfordringane med manglande universell utforming. KUD koordinerer arbeidet med handlingsplanane.

Behov for kompetanseheving i universell utforming i planlegging

Det trengs framleis å styrke universell utforming i samfunns- og arealplanlegginga. Over programkategori 08.45 har KUD mellom anna tilskot med føremål om å utvikle og styrkje gjennomføringa av universell utforming som samfunnskvalitet. Eit av kriteria er kompetanseheving og effektiv spreiring av informasjon om universell utforming.

Tilskot over denne posten skal brukast til kompetanseheving i fylkeskommunane og kommunane. Tilskotet gis til fylkeskommunane slik at dei kan auke kompetansen i eigen etat og slik er i stand til å ta omsyn til universell utforming i eigne regionale planar, og er i stand til å rettleie kommunane slik at dei tek vare på universell utforming i si planlegging. Dette er i tråd med plan- og bygningslova § 1-1 femte ledd.

Dette er vidare i tråd med den regionale samfunnsutviklarrolla til fylkeskommunane. Fylkeskommunane har som regional planstyresmakt etter § 3-1 i plan- og bygningslova eit lovpålagt ansvar for å rettleie kommunane i planlegging. Vidare er dette i tråd med [nasjonale forventingar til regional og kommunal planlegging 2019–2023](#).

I 2023 er det sett av 100 000 kroner i tilskot til kvar fylkeskommune som vert utbetalt frå Kommunal- og distriktssdepartementet etter søknad. Vi ber derfor fylkeskommunane førebu ein søknad i tråd med forklaringa under og sende den til postmottak@kdd.dep.no, med kopi til hilde.moe@kdd.dep.no.

Målet for tilskotet

Målet for tilskotet er auka innsikt, kunnskap og kompetanse om korleis planleggje for eit universelt samfunn. Målgruppa er dei som skal gjennomføre samfunns- og arealplanlegging etter plan- og bygningslova i fylkeskommunane og i kommunane.

Kva kan midla nyttast til

Tilskotet skal primært nyttast til opplæring av tilsette i fylkeskommunen som utarbeidar regionale planar, tilsette i fylkeskommunen som rettleiar kommunane i planlegging og til opplæring av tilsette i kommunen som utarbeider kommunale planar.

Tilskotet kan óg nyttast til kompetansehevande tiltak om universell utforming for tilsette i fylkeskommunane som skal delta i den regionale planlegginga (mellom anna innan samferdsel, folkehelse, videregående opplæring, kulturarv, klima og miljø osv). Tilskotet kan vidare óg nyttast til opplæring av andre i kommunen som skal delta i den kommunale planlegginga (mellom anna politikarar, tilsette frå skulen, helseteneste, idrett, kultur, parkvesen mfl.).

Minst 50 prosent av midla skal nyttast til opplæring av kommunale planleggjarar.

Midla vert utbetalte utan krav til tilbakebetaling.

Rapportering

Fylkeskommunane skal rapportere til Kommunal- og distriktsdepartementet på følgjande: tal på og type kurs, tal på kommunar ved kurs for kommunar, tal på deltakarar frå høvesvis fylkeskommunar og kommunar, nytta beløp og eventuelt attståande beløp og planar for attståande beløp per oppgitt tidspunkt for rapportering.

Sjå pkt. 5 for datoar for rapportering.

4. Programkategori 13.40: Forvaltingsutvikling, IT- og ekompolitikk

4.1 Breibandutbygging

Regjeringa har som mål å sikre eit likeverdig tilbod av sikre elektroniske kommunikasjonstenester av høg kvalitet og til rimelege prisar over heile landet (mål 3 for programkategori 13.40). Tilskotet skal medverke til utbygging av breiband i geografiske område der det ikkje er kommersielt grunnlag for investeringar. Føremålet med ordninga er å medverke til at alle husstandar og private og offentlege verksemder får eit tilbod om breiband med god kvalitet. Hovudkriteriet for måloppnåinga er auke i tilgangen på breiband som blir realisert som følgje av ordninga.

Løyvinga til tilskotsordninga på kap. 541, post 60 er på 362,7 mill. kroner i 2023. Fylkeskommunane skal ha forvaltingsansvaret for midla. Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit vil føre vidare ei aktiv, fagleg rettleiingsrolle for bruken av midla, mellom anna når det gjeld spørsmål om statsstøtteregelveket og om tredjepartstilgang. Vi tar sikte på at fordeling av ramma og retningslinjer for tilskotsordninga vert sendt fylkeskommunane i eige brev over nyåret.

5. Fristar i 2023 og 2024

2023	
1. februar	frist for å sende inn rapportar for 2022 og endelege rammer per 31. desember 2022 i regionalforvaltning.no
1. februar	frist for å sende inn evalueringar og ev. revisjonsmerknader i 2022
1. februar	frist for forskotsutbetaling av middel til Innovasjon Noreg og Siva
1. mars	frist for Troms og Finnmark og Nordland fylkeskommunar til å sende årleg rapport om omstillingsarbeidet i Sør-Varanger og Andøy.
1. mars	frist for å sende oppdragsbrev for 2023 til Innovasjon Noreg og Siva, med kopi til departementet
1. mars	frist for rapportering på bruk av tilskotsmiddel til FORREGION for 2022 i regionalforvaltning.no
16. april	frist for innspel til budsjett for post 61 for 2024 (frå fylkeskommunane samla) ²
20. april	frist for innspel om omstillingsbehov i fylket i 2024
20. april	avgrensa rapportering på bruken av middel frå kap 553, post 61 for 2022
15. mai	frist for rapportering av bruk av tilskotsmiddel til universell utforming i planlegging pr. 30. april
august	frist for andre utbetaling av middel til Innovasjon Noreg og Siva
15. september	frist for rapportering av bruk av tilskotsmiddel til universell utforming i planlegging pr. 31. august
27. oktober	frist for innspel til nye satsingar under post 61 for 2025 (frå fylkeskommunane samla), med kopi til Nærings- og fiskeridepartementet ³
2024	
15. januar	frist for rapportering av bruk av tilskotsmiddel til universell utforming i planlegging pr. 13. desember 2023
1. februar	frist for å sende inn rapportar for 2023 og endelege rammer per 31. desember 2023 i regionalforvaltning.no
1. februar	frist for å sende inn evalueringar og ev. revisjonsmerknader i 2023

² Forslag med budsjettmessige konsekvensar på mindre enn 15 mill. kroner fremmast som budsjettinnspel.

³ Satsingsforslaga kan vere styrkingar eller justeringar av eksisterande program og aktiviteter, eller forslag om nye program og aktiviteter. Kun større forslag fremmast i denne runden. Forslag med budsjettmessige konsekvensar på mindre enn 15 mill. kroner skal fremmast i samband med budsjettinnspelet i april.

6. Avslutning

Vi ber om at fylkeskommunane orienterer deltakarane i partnerskapet sitt om innhaldet i dette brevet, og ønskjer fylkeskommunane og partnerskapa lukke til med arbeidet i 2023.

Oppdragsbrevet med vedlegg vert lagt ut på nettsidene til Kommunal- og distriktsdepartementet.

Med hilsen

Kristin Marie Felde (e.f.)
ekspedisjonssjef

Bjørn Kari Paulsen
utgreiingsleiar

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

7. Vedlegg

Vedlegg 1 Verkemidla under kap. 553, post 61

Vedlegg 2 Fylkesfordeling

Vedlegg 3 Statlege middel til Interreg

Vedlegg 4 Krav og veileidar til aktivitetsrapportering

Vedlegg 5 Mal til oppdragsbrev frå fylkeskommunane til Innovasjon Noreg

Vedlegg 6 Mal til oppdragsbrev frå fylkeskommunane til Siva

Vedlegg 7 Retningsliner kap. 553, post 61

Vedlegg 8 Forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler

Vedlegg 9 Forskrift om Kommunal- og moderniseringsdepartementets tilskuddsmidler til Arktis 2030

Vedlegg 10 Forskrift om Kommunal- og distriktsdepartementets tilskudd til Forskningsbasert innovasjon i regionene FORREGION forvaltet av fylkeskommunene

Kopi

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Distriktssenteret

Innovasjon Norge

Kultur- og likestillingsdepartementet

Kunnskapsdepartementet

Landbruks- og matdepartementet

Norges forskningsråd

Nærings- og fiskeridepartementet

Riksrevisjonen

Sametinget